

Il-Bidnija

MINN MARIO FENECH

□ Ir-rahal tal-Bidnija huwa wiehed mill-isbah lokalitajiet li niltaqgħu magħhom fil-kampanja Maltija. Il-ftit nies li jghixu fl-inħawi, jaqilgħu l-ghixien tagħħom mir-raba' ta' madwar il-lokal jew familji li ġew jghixu għall-kwiet bogħod mit-toroq mimlja karozzi ta' l-ibliet.

Fil-preżent din il-lokalitā tagħmel parti mil-limiti tal-paroċċa tal-Mosta. Qabel kienet tagħmel parti mil-limiti tal-paroċċi ta' San Pawl il-Bahar u n-Naxxar. Tiddomina fuq l-gholja tal-Bidnija naraw il-koppla tal-knisja li hija ddedikata lill-Familja Mqaddsa.

Meta kien għad m'hemmx knisja fl-inħawi, in-nies kienet tagħmel użu mill-knisja ta' Ghajnej Rihana jew mill-knisja tal-Mosta għall-quddiesa tal-Hadd. Kienu jiġu msejha biex jagħmlu l-preċett ta' l-Għid fl-istess knisja tal-Mosta u l-irġiel kienu jilbsu ta' fratelli fil-purċiżjonijiet li kienu jsiru mir-Rotunda. In-nuqqas ta' knisja fil-viċin kien ta' tbatija għan-nies tar-rahal, għalhekk hasbu biex jibnu knisja għalihom. Ĝew magħżu l-żewġ irġiel biex jieħdu hsieb ix-xogħol tal-bini, dawn kienu Gio. Maria Galea u Gio. Maria Dimech. Dawn bdew jiġbru l-flus mingħand in-nies u xraw biċċa art mingħand il-Gvern. Din l-art kienet kbira bizzżejjed biex tkun tista' tīgħi mibnija l-knisja fuqha. Ftit taż-żmien wara, ġiet mixtri jaġi biċċa art oħra biex fuqha tinbena is-sagristi. Hasbu wkoll li jkun hemm spazju biżżejjed biex 'il quddiem ikun hemm zuntier żgħir quddiem il-knisja. B'kollo nefqu is-somma ta' £16. Il-perit li ġie mqabba biex jagħmel il-pjanta tal-knisja kien Mastru Salvu Zahra u l-bennej li ntgħażel kien Anton Muscat. Dawn it-tnejn kienu Mostin.

L-ewwel ġebla tal-bini tal-knisja tbierket nhar l-14 ta' Marzu 1920 mill-Arċipriett tal-Mosta Dun Pawl Mallia. Ix-xogħol beda miexi b'rittlu mgħaqġġel, iż-żda meta dan wasal fil-parti tal-gwariċiun, il-bennej waqaf mix-xogħol u komplew jaħdmu żewġ aħwa li kienu Salvu u Ġużeppi Zahra. Ghalkemm il-bennejja tal-knisja kienu jithallu tax-xogħol li kien jagħmlu, kien hemm ohrajn li kienu jgħinu fix-xogħol mingħajr hlas. Dawn kienu jmorru jgħiblu l-ġebel li kien jinqata' mill-barriera ta' hdejn it-Torri Cumbo u jgħabbu fuq il-karrettuna tagħħom biex jeħdu lejn ir-rahal. Kieno jorganizzaw fieri u lotteriji biex il-qlieġi minnhom imur b'risq il-bini tal-knisja.

Il-knisja tlestit f'Lulju ta' l-1921. Ĝiet imbierka mill-Isqof Dom Mauro Caruana f'jum il-festa ta' Sant'Anna.

Il-knisja għandha għamla tonda, b'koppla kbira u kamprnar wieħed li fuqu hemm l-istatwa li tirrappreżenta l-'Fidi'. L-istatwa li hemm illum inħadmet mill-iskultur Marco Montebello fis-

sena 1977, minflok oħra li kien hemm qabel u li kienet tmermret biż-żmien. Hallas għaliha Frangisku Sant mill-Bidnija, tpoggiex fil-post minn John Gatt u tbierket minn Dun Karm Mifsud.

Mal-ġnub tal-bieb principali hemm żewġ statwi tal-ġebel ta' San Pietru u San Pawl. Il-kwadru titulari tal-knisja huwa xogħol ta' l-artist ġanni Vella. Fih naraw il-Familja Mqaddsa bl-Ispirtu s-Santu fin-nofs fil-parti ta' fuq tax-xena. L-istess artist għamel iż-żewġ kwadri lateral li-ohrajn, tal-Kuċifiss Imqaddes u tal-Madonna tar-Rużarju.

Il-paviment tal-knisja thallas minn ċertu Ġużeppi Vella mill-Qala, Ghawdex li kien mar jabita l-Wardija.

Kurjuż huwa l-fatt li meta saret l-iskultura li hemm fil-prospettiva ta' l-artist, din saret bl-istess disinn ta' l-iskultura li hemm madwar il-kwadri fil-knisja arċipretali tal-Mosta. Dan jista' jkun għall-fatt li n-nies tar-rahal ma xtaquxx jinqatgħu għal kollo mill-knisja tal-Mosta, tant li l-knisja nbniet f'għamla tonda, u l-iskultura li ntużat tixbah hafna lil dik tar-Rotunda.

Meta tlestit il-knisja, din bdiet tīgħi dekorata b'għadd ta' opri sbieħ. Wara li saru l-kwadri li tkellimna fuqhom, saru l-bankijiet, sar ix-xogħol ta' l-induratura tal-prospettiva u l-arzella, u xogħol iehor ta' zebgħha. Dan

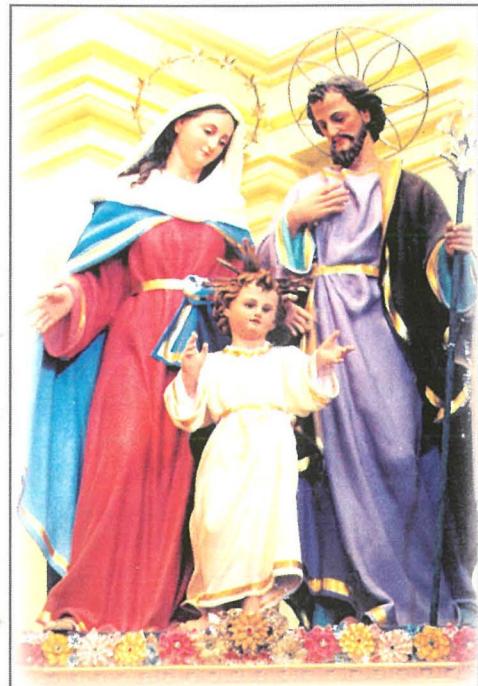
Il-kwadru titulari u l-prospettiva ta' l-altar

Minn paġna 91

ix-xogħol sar fi żmien Dun Vinċenz Caruana mill-Mosta li dam rettut tal-knisja mill-1944 sas-sena 1950.

F'Novembru tas-sena 1954, waqt maltempata mill-kbar, sajjetta laqtet il-lanterna tal-koppla u għamlitilha ħafna īxsara. Din kella terġa tīgħi mibnija mill-ġdid minn Andrè Galea, wara tant thabrik minn Pacifico Dimech. Dan ix-xogħol kien sar fi żmien ir-rettut Dun Karm Scerri min-Naxxar li dam fil-kariga mis-sena 1951 sas-sena 1954. Warajh lahaq rettut Dun Angelo Camilleri u dan ha īxsieg biex tīgħi rrangata xi īxsara li kien hemm fl-istruttura tal-knisja, u sar xogħol ta' żebgħha. Hallas l-ispejjeż ta' dan ix-xogħol Gużeppi Galea. Dun Ang Camilleri dam rettut mill-1955 sal-1963. Warajh ġie maħtur rettut tal-knisja Dun Karm Mifsud u fil-preżżent ir-rettut huwa Dun Rafel De Martino. Il-festa tas-Sagra Familja ssir fit-tielet Hadd tax-xahar ta' Lulju, fejn issir il-purċissjoni bl-istatwa titulari li nħadmet mill-istatwarju Wistin Camilleri. Iku hemm mixghela madwar it-toroq ta' biswit il-knisja u jintradaw bandalori madwar id-dawra taz-zuntier. Festa helwa u hija hasra li din issir meta jkun hemm tant festi kbar oħrajn li jkunu qegħdin jiġu celebrati. Dan il-fatt jista' jtellef ħafna mill-attendenza tan-nies għal din il-festa.

Il-knisja tintuża regolarment u minbarra n-nies tar-rahal hemm bosta oħrajn li jmorru għal quddies fiha qabel ma jmorru ghall-harġa tagħhom fil-kampanja sabiha ta' l-inħawi.

L-istatwa tas-Sagra Familja - Xogħol ta' Wistin Camilleri

MOSTA BACON LTD.
PEPPI PRODUCTS

**Manufacturers
of Bacon, Ham, Mortadella,
Gammon, Beef Sausages
and Burgers.**

**Importers
of Catering Cuts, Fillets,
Cubroll, Sirloin, Knuckles,
Veal and New Zealand
Lamb.**

The advertisement features a central image of various cuts of meat, including a large ham, sausages, and a knuckle. To the left, there's a glass of red wine and a bottle of beer. A tin of 'MOSTA BACON CO LTD HAM WT. 4 KLS' is prominently displayed. The background is dark, making the meat and the company's logo stand out.